

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 2 ≡≡≡

Obča geografija – Geografija Slovenije

Sreda, 28. avgust 2013 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 28 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 4 strani, od tega 1 prazno.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Slika 1 v Prilogi k Izpitni poli 2 prikazuje proizvodnjo, porabo in zaloge nafte po svetu. Glede na podatke na sliki obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Največ nafte na svetu proizvedejo v Jugozahodni Aziji. DA NE
Najpomembnejša čezmorska pot nafte je leta 2005 potekala ob Malajskem polotoku. DA NE
Latinska Amerika svojih potreb po nafti ne more zadovoljiti z lastno proizvodnjo. DA NE

(2 točki)

2. Besedilo opisuje posledice izkoriščanja nafte v eni od afriških držav. Imenujte to državo in napišite gospodarsko dejavnost, na katero je onesnaževanje najbolj vplivalo.

Čez vasi in polja potekajo naftovodi. Zaradi iztekanja nafte, ki je posledica napak upravljavcev, in kraje nafte z vrtanjem cevi sta močno onesnaženi prst in voda. Po ocenah nekaterih okoljevarstvenikov se je v zadnjih 50 letih v delto reke Niger izlilo več kot 2 milijardi litrov nafte.

(Prirejeno po: <http://delo.si/novice/svet>. Pridobljeno: 23. 3. 2012.)

Država: _____

Gospodarska dejavnost: _____
(2 točki)

3. Opisana sta dva obnovljiva energijska vira. Na črto pod opisom napišite ime ustreznega energijskega vira.

Količina pridobljene energije je odvisna od letnega časa in geografske lege. Najboljše možnosti za izkoriščanje so v subtropskem pasu.

Energijski vir: _____

Vir energije je nenehno na voljo v državah z vulkanskim in tektonskim delovanjem. Energijska oskrba Islandije temelji predvsem na izkoriščanju tega energijskega vira.

Energijski vir: _____

(2 točki)

4. Napišite energijski vir, ki je bil najpomembnejši med prvo industrijsko revolucijo in razložite, zakaj se je industrija razvijala ob njegovih nahajališčih.

Energijski vir: _____

Razlaga: _____

(2 točki)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite različna vpliva družbenih razmer na značilnosti rudarstva v Avstraliji in Afriki.

Avstralija: _____

_____

_____

Afrika: _____

_____

_____

(2 točki)

Slovenija 1

6. V besedilu podčrtajte tri pojme, ki so podnebni elementi.

Vremenska napoved za gorski svet Slovenije

Čez dan bo prevladovala visoka oblačnost. V visokogorju bo pihal šibak južni veter.

Temperatura na 1500 m bo okoli -4° , na 2500 m pa -8° Celzija.

(Povzeto po: Delo, 28. januar 2012, str. 32)

(2 točki)

7. K posamezni povedi napišite podnebni dejavnik, ki odločilno vpliva na opisane podnebne značilnosti.

V Sloveniji prevladujejo zahodni vetrovi.

_____

Temperaturne značilnosti v Brkinih niso primerne za vinogradništvo.

_____

(2 točki)

8. Na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 2 so s črkami A, B in C označene tri različne smeri vetrov. Napišite črko, s katero je označena burja, in opišite neugodno posledico omenjenega vetra za kmetijstvo.

Črka: _____

Opis: _____

_____

(2 točki)

9. Zakaj je v Sloveniji najdaljša vegetacijska doba v Obsredozemskih pokrajinah?

_____

_____

(1 točka)

10. Opišite vzrok za poletni višek padavin v Obpanonskih pokrajinah.

_____

_____

(1 točka)

11. Pomagajte si z besedilom in opišite dva različna naravnogeografska vzroka za poplave v Železnikih ter naštejte dva načina zaščite pred njimi.

Obnova po katastrofalnih poplavah v Železnikih bo trajala še do leta 2015

Slovenija – petek, 17. 9. 2010 12:10 Tekst: (sta)

Železniki – Tri leta po hudem neurju, ki se je 18. septembra 2007 razbesnelo nad severozahodnim delom Slovenije ter skoraj povsem razdejalo območje občine Železniki kot tudi območja okoliških občin Porezna, dela še potekajo. Obnova bo predvidoma trajala do leta 2015, so sporočili z ministrstva za okolje in prostor.

(Vir: www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042388608. Pridobljeno: 16. 3. 2012.)

Vzrok za nastanek poplav:

1 _____

_____

2 _____

_____

Način zaščite pred poplavami:

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

Slovenija 2

12. Obkrožite črko pred trditvijo, ki ustreza vlogi našega največjega letališča.

- A Je pomembno lokalno letališče za letalske povezave znotraj Slovenije.
- B Je pomembno regionalno letališče za povezave s Srednjo, Jugovzhodno in Vzhodno Evropo.
- C Je pomembno mednarodno letališče za povezave s čezmorskimi državami.

(1 točka)

13. Dopolnite besedilo.

Na ozemlju Slovenije se križata peti in _____ vseevropski prometni koridor.

Peti koridor se sklada s krakom slovenskega avtocestnega križa, ki ga imenujemo

_____.

(2 točki)

14. Med naštetimi regionalnimi središči obkrožite tisto, ki je zadnje dobilo povezavo s slovenskim avtocestnim omrežjem, in opišite eno neugodno posledico avtoceste za naravno okolje.

Kranj

Murska Sobota

Koper

Opis: _____

_____

(2 točki)

15. Velenje je eno pomembnejših industrijskih središč Slovenije. Napišite industrijsko panogo, na kateri temelji razvoj Velenja, in opišite največji infrastrukturni problem, ki ovira še hitrejši gospodarski razvoj tega mesta.

Industrijska panoga: _____

Opis: _____

_____

(2 točki)

16. Napišite glavni lokacijski (razmestitveni) dejavnik za razvoj lesne industrije v Logatcu in živilske industrije v Ljubljani.

Lesna industrija: _____

Živilska industrija: _____

(2 točki)

17. Veliko industrijskih obratov po manjših krajih Slovenije je načrtno nastalo po 2. svetovni vojni. Z opisom vzroka in posledice razložite, zakaj so številni med njimi po osamosvojitvi Slovenije propadli.

(1 točka)

Slovenija – pokrajine 1

18. Napišite reliefno obliko, ki jo prikazuje slika 3 v Prilogi k Izpitni poli 2, in proces, s katerim je nastala.

Reliefna oblika: _____

Proces: _____

(2 točki)

19. K trditvam o Dinarskokraških pokrajinah napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

_____ Zanje je značilna slemenitev od zahoda proti vzhodu.

_____ Nastale so v istem geološkem obdobju kakor večina ozemlja slovenskih alpskih pokrajin.

_____ V njih prevladujejo rjave pokarbonatne prsti in rendzine.

_____ Predstavljajo največje sklenjene gozdne površine v Sloveniji.

(2 točki)

20. Po sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 2 imenujte reko, ki teče po Planinskem polju, in planoto, ki je na karti označena s črko A.

Reka: _____

Planota: _____

(2 točki)

21. Opišite dve različni značilnosti, zaradi katerih ima Pivška kotlina pomembno prometno vlogo.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

22. Z opisom vzroka in posledice pojasnite, kako kmetijska panoga, ki jo prikazuje slika 1, prispeva k trajnostnemu razvoju pokrajine.

Slika 1

(Vir: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1: geografija za 3. letnik gimnazij, str. 89. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

23. Imenujte planoto, vrh in dolino, ki so na sliki 5 v Prilogi k Izpitni poli 2 označeni s številkami 1, 2 in 3.

1 (planota): _____

2 (vrh): _____

3 (dolina): _____

(2 točki)

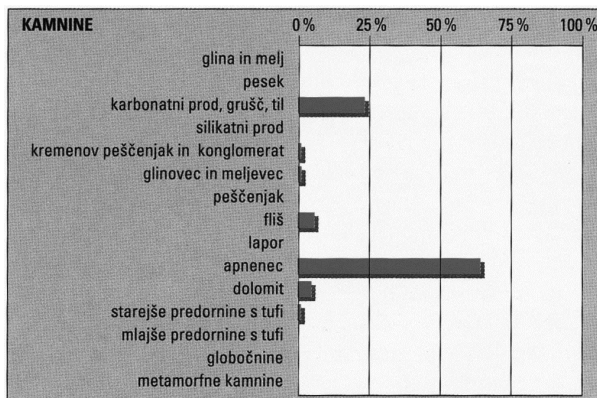
24. Opišite nastanek doline, ki je na sliki 5 v Prilogi k Izpitni poli 2 označena s številko 3, in obkrožite sediment, ki prevladuje na njenem dnu.

Opis: _____

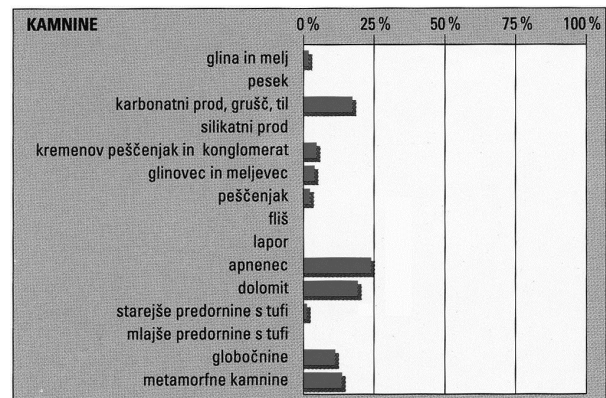
Sediment: peščenjak   grušč   fliš

(2 točki)

25. Sliki 2 in 3 prikazujeta kamninsko zgradbo vzhodnega dela Karavank in Julijskih Alp. Napišite številko tiste slike, ki prikazuje kamninsko zgradbo Julijskih Alp.

Slika 2

Slika 3

(Vir slik: Slovenija – pokrajine in ljudje, str. 56, 124. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1998)

Slika: _____

(1 točka)

26. Dopolnite besedilo.

Kamnina, ki prevladuje v zgradbi Alpskih pokrajin, je nastala v geološkem obdobju, ki ga

imenujemo _____.

(1 točka)

27. Oglejte si sliko 6 v Prilogi k Izpitni poli 2. Pred trditvijo obkrožite DA, če trditev ustreza označenemu območju na sliki, in NE, če ne ustreza.

Prisojno pobočje Karavank je označeno s črko A.

DA

NE

Mehanično preperevanje je močnejše na območju, ki je označeno s črko B.

DA

NE

(2 točki)

28. Z opisom vzroka in posledice pojasnite navedeno trditev.

»Planinski pašniki in planine so v zadnjih dveh desetletjih močno spremenili svojo podobo in funkcijo.«

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran